

NEWSLETTER

Slovenskej komisie pre UNESCO

august – október 2022

Fórum partnerov SK UNESCO (6.10.2022)

Tohtoročné Fórum partnerov SK UNESCO sa uskutočnilo vo štvrtok 6. októbra 2022 v Kongresovej sále MZVEZ SR. Témou tohto výročného zhromaždenia všetkých zástupcov národných subjektov činných v oblastiach pôsobnosti UNESCO bolo 50. výročie Dohovoru o ochrane svetového dedičstva UNESCO.

Fórum otvoril Rastislav Káčer, ktorý je z titulu funkcie ministra zahraničných vecí a európskych záležitostí aj predseda SK UNESCO. V príhovore vyjadril poďakovanie všetkým, ktorí sa svojimi aktivitami zaslúžili o zápis 8 slovenských lokalít do Zoznamu svetového dedičstva UNESCO, ako aj tým, ktorých každodenná práca je spojená s ochranou a zachovaním týchto pamiatok. „Teší ma, že Slovensko má osem zápisov na tomto prestížnom zozname, je to veľká česť a zodpovednosť. Budme na naše pamiatky UNESCO hrdí, chráňme ich a vedme k tomu aj mladšie generácie,“ vyzval minister.

V kontexte vojny na Ukrajine pripomenul aj stále aktuálne mierové poslanie UNESCO, ktoré bolo založené po dvoch svetových vojnách. „Pre ruskú vojenskú agresiu proti Ukrajine sme nútení zaoberať sa tým, ako zabezpečiť mier. Ideály, na ktorých vzniklo UNESCO a celý systém OSN, sú brutálne pošliapané krajinou, ktorá by mala byť garantom svetového mieru“, upozornil minister Káčer a prítomných vyzval, aby naďalej šíрили myšlienky tolerance a porozumenia, ktoré potrebuje nielen naša krajina, ale celý svet.

V ďalšej časti programu vystúpili generálna tajomníčka SK UNESCO Viera Grigová, stála delegátka SR pri UNESCO veľvyslankyňa Anna Plassat Muriňová a Jarmila Freud zo Stálej delegácie SR pri UNESCO. Informovali o aktuálnych podujatiach prebiehajúcich pod hlavičkou UNESCO na Slovensku, ostatných úspechoch pôsobenia Slovenska v organizácii, ako aj o výzvach UNESCO spojených s ruskou agresiou na Ukrajine. Taktiež načrtli nadchádzajúce priority pre budúci rok, kedy si pripomenieme 30. ročné pôsobenie SR v UNESCO a 30. výročie prvých zápisov slovenských lokalít na Zoznam svetového dedičstva UNESCO.

Tento rok sme program fóra pojali inovatívne a pripravili sme v spolupráci s Pamiatkovým úradom SR dve panelové diskusie, interaktívne debaty a viacero prezentácií. Teší nás, že podujatie prilákalo vysoký počet účastníkov z radov odborníkov na ochranu pamiatok, inštitúcií štátnej správy, zástupcov jednotlivých lokalít UNESCO, či akademickej obce.

O tom, čo všetko bolo potrebné urobiť, aby osem slovenských lokalít mohlo byť zapísaných na Zoznam svetového dedičstva UNESCO sa hovorilo v moderovanej diskusii „Cesta k prijatiu Dohovoru UNESCO o ochrane svetového kultúrneho a prírodného dedičstva a jeho uplatňovanie na Slovensku“, ktorú moderovala Jarmila Freud zo Stálej delegácie SR pri UNESCO. Diskutujúce sa zhodli, že kľúčom k úspešnému zápisu lokalít boli úzka spolupráca a komunikácia medzi všetkými zainteresovanými partnermi, zaniatený postoj a vytrvalá práca slovenských expertiek a expertov, intenzívny dialóg s centrárou UNESCO a profesionálny manažment lokalít zohľadňujúci miestny komunitný záujem.

Prvý panel (zľava) Viera Dvořáková, Katarína Kosová, Katarína Butkovská, Ľubica Pinčíková, Anna Plassat Muriňová, Jarmila Freud

Dopoludňajší segment doplnili prezentácie projektov so vzťahom k predmetnému Dohovoru: UNESCO Katedra pre obnovu architektonického dedičstva pri Stavebnej fakulte STU v Bratislave; Slovenský výbor Blue Shield International a návrh projektu AI NOVA na vytvorenie Centra II. kategórie UNESCO.

Druhá panelová diskusia „Skúsenosti lokalít Svetového dedičstva UNESCO na Slovensku“ pod taktovkou Anny Tuhárskej z Pamiatkového úradu SR bola rozdelená do dvoch častí a priniesla živú a podnetnú diskusiu so zástupcami jednotlivých prírodných a kultúrnych lokalít UNESCO. Tí priblížili svoju každodennú prácu a fungovanie lokalít svetového dedičstva, spomenuli zaujímavosti a úspechy, ale aj problémy a výzvy týkajúce sa manažovania a financovania lokalít a víziu ich fungovania do budúcnosti.

Druhý panel (zľava) Nadežda Babiaková, Mária Kozová, Mária Novotná a moderátorka Anna Tuhárska.

Program fóra uzavreli zaujímavé prezentácie partnerov SK UNESCO: Slovakia Travel, lokalita Vlkolíneec a geopark Malé Karpaty.

Fotografia vľavo: Lucia Gembešová, AI NOVA; Vpravo: Jirko Vitáloš, Geopark Malé Karpaty © Tomáš Bokor, MZVEZ SR

Ďakujeme všetkým účastníčkam a účastníkom a najmä diskutujúcim za veľmi podnetný a dobre strávený deň, počas ktorého sme sa dozvedeli veľa nového!

Mesiac september bol bohatý na aktivity pod záštitou SK UNESCO

Slávnostné odovzdávanie ocenení 17. ročníka EUSTORY

Slávnostné odovzdávanie ocenení už 17. ročníka súťaže EUSTORY sa uskutočnilo v priestoroch MZVEZ SR dňa 9. septembra 2022. Téma tohto ročníka (školský rok 2021/2022) bola „Monumenty, pamätníky, historické miesta“.

Do termínu uzávierky prišlo 10 prác spĺňajúcich požadované kritériá, z toho boli 3 videá, 5 písomných prác, 1 historický turistický sprievodca a jedna práca kombinujúca fotokoláže s podcastami.

Víťazkami súťaže sa stali Terézia Brišová a Petra Štanská za prácu „*Stratení svedkovia našej histórie*“. Druhé miesto patrilo 2 prácam s rovnakou témou: Zora Kürthyová „*Františkánsky kláštor v Kremnici*“ a Samuel Kanala „*Františkánsky kláštor v Kremnici v 20. storočí*“. Na treťom mieste sa umiestnili Alexandra Hajdúchová, Ján Kolár, Rebeka Novodomcová a Adela Račková s prácou „*Barbarská noc v okrese Žiar nad Hronom*“. Víťazom touto cestou srdečne gratulujeme!

EUSTORY je združením 30 európskych mimovládnych organizácií a vzdelávacích inštitúcií, ktorých primárnym cieľom je zblížovanie mladých ľudí Európy prostredníctvom poznania svojej histórie. Hlavnou aktivitou siete EUSTORY je organizovanie súťaže z novodobej histórie pre študentov stredných škôl. Združuje študentov, učiteľov, historikov a spoločenské osobnosti, ktorých spája záujem o históriu a ktorým záleží na budúcnosti nielen krajiny, v ktorej žijú, ale aj celej Európy. Od roku 2003, kedy bola súťaž na Slovensku vyhlásená po prvýkrát, sa do nej zapojili stovky stredoškôľakov. Organizátorom súťaže v SR je od r. 2008 Slovenské centrum pre komunikáciu a rozvoj. Na fotografií sú účastníci 17. ročníka Eustory s organizátorkami a pedagógmi © EUSTORY

Medzinárodná konferencia „Rimania a antický svet v 21. storočí“

Medzinárodná konferencia „*Rimania a antický svet v 21. storočí*“ sa uskutočnila dňa 11. septembra 2022 v Rusovciach v rámci slovensko-rakúskeho cezhraničného projektu „*Gerulata-Carnuntum-Zažite históriu*“ zameraného na popularizáciu rímskeho dedičstva v regióne. Zúčastnili sa na nej zástupcovia verejnej a štátnej správy, ktorých sa týkala téma rímskeho kultúrneho dedičstva a jej potenciálu z hľadiska cestovného ruchu. Na podujatí vystúpili slovenskí i zahraniční odborníci z Česka, Maďarska, Švajčiarska, Nemecka, Slovinska a Rakúska).

Tešíme sa, že bratislavská lokalita UNESCO Gerulata púta stále viac pozornosti ako laickej, tak i odbornej verejnosti. K popularizácii tejto významnej rímskej pamiatky prispievajú aj kultúrno-spoločenské aktivity zamerané na priblíženie tradícií a zvyklostí Rimanov akými sú tradičné Rímske hry, ktoré sa uskutočnili v rovnaký septembrový víkend a prilákali množstvo návštevníkov.

3. ročník súťaže LingvaKvíz (26.9. -25.10.2022)

LingvaKvíz 2022 bol slávnostne zahájený 26. septembra 2022 na pôde Zastúpenia Európskej komisie na Slovensku pri príležitosti Európskeho dňa jazykov. Nad podujatím prevzala záštitu aj SK UNESCO. Súťaž bude prebiehať do 25. októbra 2022, takže si svoje zručnosti a znalosti z rôznych jazykových oblastí môžete ešte stále bezplatne otestovať na <https://kviz.lingvafest.sk/>.

Za projektom LingvaKvíz stojí medzinárodné združenie Edukacia@Internet, ktoré vytvára online vzdelávacie portály zamerané na interkultúrne vzdelávanie, jazyky a environmentálne témy. © LingvaKvíz

Konferencia „Ďalšie vzdelávanie v oblasti obnovy architektonického dedičstva“

Pri príležitosti Dní európskeho kultúrneho dedičstva ju dňa 27. septembra 2022 usporiadala Katedra UNESCO pre obnovu architektonického dedičstva na Slovenskej technickej univerzite v Kongresovej sále MZVEZ SR.

Išlo o 3. ročník podujatia, ktoré malo tento rok za cieľ predstaviť aktivity inštitúcií zaoberajúcich sa výukou špecialistov na obnovu architektonického dedičstva a pamiatok na Slovensku. Pozornosť bola venovaná aj efektívnejšiemu zosúladeniu školstva a kultúry a upevneniu komunikácie zainteresovaných subjektov. Závety konferencie s návrhmi na zlepšenie stavu vzdelávania v oblasti architektonického dedičstva budú publikované v zborníku.

L'Oréal UNESCO Pre ženy vo vede na Slovensku za rok 2022 ocenil víťazky

Bolo nám potešením zúčastniť sa na slávnostnom odovzdávaní ocenení trom laureátkam 6. ročníka talentovaného programu *L'Oréal – UNESCO Pre ženy vo vede na Slovensku*, ktoré sa konalo dňa 28. septembra 2022. Bol to večer plný inšpiratívnych žien, uznania ich profesionálnych a osobnostných kvalít, ako aj výsledkov ich zásluhnej práce. Ceny boli udelené v troch výskumných oblastiach. Víťazky si v rámci ocenenia rozdelili sumu 15 000 EUR, ktorú môžu použiť na profesijný alebo osobný rozvoj.

Laureátkou kategórie Formálne vedy sa stala Dr. Hana Šmitala Mizerová (na fotografii vľavo) z Katedry matematickej analýzy a numerickej matematiky Univerzity Komenského v Bratislave. V kategórii Vedy o živej prírode vrátane environmentálnych vied určila komisia ako víťazku Doc. RNDr. Soňu Kucharíkovú, PhD. (na fotografii v strede) pôsobiacu na Pracovisku laboratórií KTD a LVM Fakulty zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity v Trnave. V kategórii Inžinierske vedy a technológie zvíťazila Xiaolu Hou, PhD. (na fotografii vpravo), ktorá pôsobí na Fakulte informatiky a informačných technológií Slovenskej technickej univerzity v Bratislave.

L'Oréal-UNESCO Pre ženy vo vede bol založený v Paríži v r. 1998. Cieľom programu je oceňovať úspechy už etablovaných vedkýň a ich vplyv odbornej činnosti na súčasnú spoločnosť, ako i poskytovať podporu mladým vedkyniam na začiatku ich kariéry. Program vyznamenal viac ako 3 900 žien zo 110 štátov. *L'Oréal - UNESCO Pre ženy vo vede* oceňuje vedkyne na Slovensku už 6 rokov. Doposiaľ bolo ocenených 10 vedkýň, ktoré si rozdelili sumu 50 000 EUR. Celkovo sa do programu tento rok zapojilo 20 vedkýň.

Fotografie ©L'Oréal-UNESCO Pre ženy vo vede na Slovensku

Trnava – prvé slovenské mesto v Sieti učiacich sa miest UNESCO

Trnava sa stala prvým slovenským zástupcom v Medzinárodnej sieti učiacich sa miest UNESCO (*UNESCO Global Network of Learning Cities*).

Trnava podala svoju prihlášku do siete v novembri 2021 a za člena ju odborná porota spolu s ďalšími 77 mestami zo 44 krajín prijala 2. septembra 2022. Za jej úspešnou kandidátúrou je občianske združenie Lifestarter v rámci programu „Učiaca sa Trnava“.

Sieť aktuálne tvorí takmer 300 miest z celého sveta, ktoré podporujú neformálne vzdelávacie aktivity, celoživotné vzdelávanie, vyučovanie na pracoviskách, využívanie moderných vzdelávacích pomôcok a vzdelávanie v rodinách a komunitách. Zastrešuje ju UNESCO Inštitút pre celoživotné vzdelávanie v Hamburgu a jej cieľom je združovať a podporovať mestá, ktoré kladú dôraz na rozmanité možnosti vzdelávania pre svojich obyvateľov. Členstvo v sieti taktiež poskytuje výbornú príležitosť na nadväzovanie nových partnerstiev, odborné sieťovanie a zdieľanie know-how pri riešení problémov a výziev, ktorým učiace sa mestá čelia.

Konferencia MONDIACULT 2022

Konferencia o kultúrnych politikách MONDIACULT sa koncom septembra 2022 uskutočnila v Mexiko City, kde Slovensko zastupovala delegácia Ministerstva kultúry SR pod vedením ministerky Natálie Milanovej. Tá vystúpila v paneli „Dedičstvo a kultúrna diverzita počas kríz“ a odsúdila zneužívanie kultúry a kultúrneho dedičstva počas prebiehajúceho vojnového konfliktu na Ukrajine. Počas konferencie bola 150 štátmi konsenzuálne prijatá historická deklarácia o globálnom poslanstve a význame kultúry pre nadchádzajúce desaťročia. V dokumente bola prvýkrát kultúra označená za globálny verejný statok, ktorý si vyžaduje nový prístup svetového spoločenstva a posilnenie verejných politík v oblasti kultúry. Deklarácia tiež definuje súbor kultúrnych práv – napr. sociálne a ekonomické práva umelcov; právo na umeleckú slobodu; ochrana a podpora kultúrneho a prírodného dedičstva, a iné.

© Ministerstvo kultúry SR

Slovensko malo zástupkyňu na Youth ArtCamp Susha a Baku

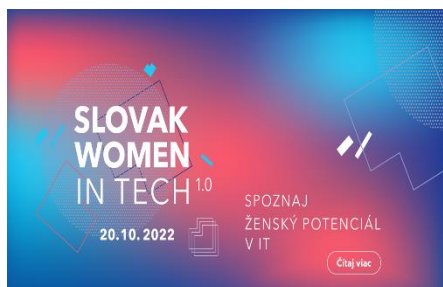
UNESCO podporuje mladé talenty v oblasti umenia a slovenskí študenti a absolventi sa po ostatné roky aktívne zapájajú do rôznych súťaží a podujatí pod hlavičkou UNESCO. Výnimkou nebol ani mládežnícky program Youth ArtCamp Susha a Baku, ktorý sa koncom leta uskutočnil v Azerbajdžane. Podujatie bolo určené pre mladé umelkyne a umelcov vo veku od 18 do 35 rokov, ktorí získali priazeň odbornej poroty. Jednou z účastníčok bola aj absolventka Vysokkej školy výtvarných umení v Bratislave Patrícia Chamrazová. Na margo

programu uviedla: „*Youth ArtCamp bol pre mňa nezabudnuteľný zážitok. Odnášam si veľa cenných skúseností, neopakovateľných momentov a novú priateľstvá z celého sveta. Bolo mi potešením tvoriť umenie v takomto podnetnom prostredí obklopená inšpiratívnymi ľuďmi.*“

© Archív Patrícia Chamrazová

Slovenská komisia pre UNESCO odporúča a podporuje

Konferencia Slovak Women in Tech, 20. októbra 2022

Podujatie organizuje úspešne etablované občianske združenie Aj Ty v IT a uskutoční sa pri príležitosti 10 rokov jeho fungovania. Pôjde o prvú IZ konferenciu pre ženy a dievčatá, ktoré budú mať možnosť zdieľať a získavať nové skúsenosti z oblasti IT. Podujatie bude pozostávať zo série interaktívnych workshopov, panelovej diskusie a vyvrcholí slávnostným galavečerom. Všetky informácie nájdete [tu](#)

Slávnostné podujatie venované 30. výročiu vzniku UNESCO Katedry výchovy k ľudským právam na Univerzite Komenského v Bratislave, 26. októbra 2022

Táto UNESCO Katedra bola ustanovená ako prvá svojho druhu v Európe a na svete, 26. októbra 1992, na základe dohody medzi UNESCO a Univerzitou Komenského v Bratislave, a to aj v súvislosti s politickými zmenami v strednej a východnej Európe na sklonku osemdesiatych a v deväťdesiatych rokoch 20. storočia. Jej duchovným otcom bol prof. Miroslav Kusý, prvý porevolučný rektor Univerzity Komenského. Katedra pôsobí na UK už tretie desaťročie a okrem klasických vysokoškolských portfólií odborne spolugestoruje aj unikátny projekt orientovaný na stredné školy v Slovenskej republike, Olympiádu ľudských práv. Tento projekt získal v roku 2021 ocenenie Európskeho parlamentu CIVI EUROPAEO PRAEMIUM/The European Citizen's Prize.

2. Národná konferencia: Etika a umelá inteligencia, 8. novembra 2022

Konferenciu organizuje Slovenský výbor programu bioetiky (IBC) pod vedením jeho predsedníčky prof. Marty Kollárovej v Kongresovej sále MZVEZ SR. Prihlásiť sa možno do 27. októbra 2022 elektronicky prostredníctvom formulára: <https://docs.google.com/forms/d/11jj5zSWt27W6jjPKZgd4L0pxfGA5L3vsE0IOZGtKQ1c/edit>

Výročné stretnutie zástupcov pridružených škôl UNESCO ASPNet, 9. novembra 2022

Iné zaujímavosti v skratke

V dňoch 5. - 19. októbra 2022 prebieha v parížskom sídle UNESCO 215. zasadnutie Výkonnej rady UNESCO. Ide o druhé zasadnutie tohto výkonného orgánu UNESCO v tomto roku.

Slovensko bolo 14. septembra 2022 formálne prijaté za člena UNESCO Skupiny priateľov Ukrajiny (*Group of Friends of Ukraine*). Toto zoskupenie od začiatku vojny na Ukrajine poukazuje na porušovanie noriem zo strany Moskvy a na potrebu monitorovania situácie.

Koncom septembra bola na Ukrajinu vyslaná misia UNESCO na podporu vzdelávania. S koalíciou pre globálne vzdelávanie pokračuje v implementácii opatrení a identifikácií potrieb v teréne. Na Ukrajine bolo od začiatku agresie poškodených 2243 vzdelávacích inštitúcií a zničených 285 škôl. 40% žiakov sa kvôli zlej bezpečnostnej situácii musí učiť online.

****

Sekretariát Slovenskej komisie pre UNESCO

Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR
Hlboká cesta 2, 833 36 Bratislava, Tel: 02/ 5978 3603

E-mail: unesco@mzv.sk, Web: www.unesco.sk

Sme aj na sociálnych sieťach:

unesco
Slovenská komisia